

Ex oriente lux

POLOONIA

CHARKOWA

№4 (206)
2024 r.

PISMO STOWARZYSZENIA KULTURY
POLSKIEJ W CHARKOWIE

www.polonia.kharkov.ua

Narodowe Święto Niepodległości

Narodowe Święto Niepodległości to dla Polaków jedno z najważniejszych świąt państwowych. Po 123 latach zaborów – niewoli naznaczonej walką, cierpieniem i wysiłkiem wielu pokoleń Polek i Polaków – nasz kraj odzyskał suwerenność. 11 listopada 2024 roku w Polsce trwały uroczystości związane z Narodowym Świętem Niepodległości.

85. rocznica wybuchu II wojny światowej

Forum Polskiej Wspólnoty Narodowej Ukrainy

Wieczór poezji patriotycznej w Charkowie

Kiedy są Mikołajki?

Zamek Pieskowa Skała

Święto Niepodległości 11 LISTOPADA

Chcemy Polski niepodległej,
abyśmy tam mogli urządzić
życie lepsze i sprawiedliwsze
dla wszystkich.

Józef Piłsudski

11 listopada 1918 r. to jedna z najważniejszych dat w historii polskiej państwowości. Tego dnia marszałek Józef Piłsudski został naczelnym wodzem wojsk polskich, a we francuskim Compiègne zawarto rozejm, który oznaczał klęskę Niemców w I wojnie światowej. Ten układ potwierdzono później jako traktat wersalski. Stworzyło to możliwości odrodzenia państwa polskiego – po 123 latach zaborów. Upamiętnienie tego dnia stało się dniem świętowania odzyskania niepodległości przez Polskę. W 1937 r. uroczystościom nadano rangę święta państwowego, a do tego czasu było to święto o charakterze typowo wojskowym. Po zakończeniu II wojny światowej rząd Polski, w pełni zależny od Związku Sowieckiego, zniósł święto. Narodowe Święto Niepodległości odzyskało swą rangę w 1989 r. Od tego czasu w obchodach biorą udział przedstawiciele najwyższych władz państwowych i tysiące Polaków.

Polacy po stracie niepodległości w XVIII w. (w ciągu rozbiorów — 1772 r. 1793 r. wreszcie 1795 r.) nigdy nie wyzbyli się wiary, że państwo polskie się odrodzi. Tak też się stało, ale trzeba było na to czekać prawie półtora wieku rozdarcia przez trzech zaborców — Austro-Węgry, Niemcy, Rosję. Mimo krwawo tłumionych zrywów Polaków pod zaborami — powstań narodowych, represji, zsyłek na Syberię, rugowania historii i kultury polskiej, rusyfikacji i germanizacji, nie udało się zaborcom wypłenić języka, ducha polskości i wolności w narodzie.

Do odtworzenia państwa polskiego przygotowywano się na dobre od 1908 r., od momentu mnożących się sporów między zaborcami. Dawała na to nadzieję także coraz gorętsza sytuacja globalna i nasilające się kryzysy międzynarodowe. Gdy rozpoczęła się I wojna światowa Polacy chwycili za broń, aby zademonstrować prawa do własnego państwa. Mimo wielu komplikacji, rozczarowań, zdrad i w końcu zmiany sojuszników,

w styczniu 1918 r. prezydent Stanów Zjednoczonych Woodrow Wilson ogłosił odbudowę Polski. Niepodległa Polska z dostępem do morza miała być jednym z warunków zawarcia trwałego pokoju. W październiku tego roku Niemcy podjęły z USA rozmowy dotyczące warunków zawieszenia broni. W październiku i listopadzie wraz z końcem wojny zwiększyła się aktywność polityczna na ziemiach Polski.

Odzyskanie niepodległości zawdzięczamy oczywiście pomnikowym postaciom, takim jak: Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Wincenty Witos, Ignacy Jan Paderewski, Ignacy Daszyński, Wojciech Korfanty. Ale walczyła o nią także niezliczona rzesza zgnębionych, spiżowych duchownych i świeckich — mężczyzn, w różnym wieku z różnych grup społecznych i kobiet często osieroconych i owdowiałych. One zroszoną kroplami krwi i potem, odziedziczoną rolę — ziemię Przodków/Ojców utrzymywały resztkami sił i środków.

„Państwo Polskie powstaje z woli całego narodu i opiera się na podstawach demokratycznych. Rząd Polski zastąpi panowanie przemocy, która przez sto czterdzieści lat ciążyła nad losami Polski — przez ustrój zbudowany na porządku i sprawiedliwości. Opierając się na Armii Polskiej pod moją komendą, mam nadzieję, że dotąd żadna armia obca nie wkroczy do Polski, nim nie wyrazimy w tej sprawie formalnej woli naszej. Jestem przekonany, że potężne demokracje Zachodu udzielą swej pomocy i braterskiego poparcia Polskiej Rzeczypospolitej Odrodzonej i Niepodległej

**Wódz Naczelny
Piłsudski**

Warszawa 16 listopada 1918 r.

„Wielkiej Polski moc to my”

11 listopada 2024 roku w Warszawie odbywały się wydarzenia związane z Narodowym Świętem Niepodległości:

- ♦ przez stolicę Polski przeszedł Marsz Niepodległości;
- ♦ od rana do wieczora na Krakowskim Przedmieściu odbyła się szósta edycja Festiwalu Niepodległa;
- ♦ oficjalne uroczystości państwowe, jak co roku, odbywały się przed Grobem Nieznanego Żołnierza;
- ♦ ponad 16 000 osób wzięło udział w 34. Biegu Niepodległości.

Na czele Marszu Niepodległości znajdował się wielki baner z hasłem tegorocznej edycji: „Wielkiej Polski moc to my”. Był też baner: „Polska katolicka, nie laicka”. Manifestujący wznosili okrzyki: „Cześć i chwała bohaterom”, „Nadchodzi, nadchodzi, Marsz Niepodległości”, „Bóg, honor i ojczyzna”. Uczestnicy mieli ze sobą flagi Polski, ale także czapki, szaliki i wianki w barwach narodowych. Wiele osób przypięło do kurtek kotyliony, znaczki pamiątkowe, mieli też biało-czerwone opaski na rękach. Wśród maszerujących byli politycy PiS i Konfederacji.

Po oficjalnym zakończeniu marszu, na ustawionej na błoniach Stadionu Narodowego scenie odbył się koncert pieśni i piosenek patriotycznych.

Przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie rozpoczęły się centralne obchody Narodowego Święta Niepodległości. Wziął w nich udział prezydent Andrzej Duda z żoną Agatą Kornhauser-Dudą, marszałek Sejmu Szymon Hołownia i marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska.

Prezydent, rozpoczynając przemówienie, odwołał się do słów Józefa Piłsudskiego, który mawiał „ni z tego ni z owego, mamy Polskę od pierwszego”.

– Uśmiechał się przy tym. Mówiąc to, żartował. Dobrze wiedział, jak straszliwym trudem całych pokoleń okupione było tamto odzyskanie przez Polskę niepodległości – stwierdził prezydent.

Andrzej Duda podkreślił rolę Polski w odbudowie pokoju w Europie. Przypomniał przy tym plan prezydenta Woodrowa Wilsona, który zakładał utworzenie niepodległego państwa polskiego na terenach zamieszkałych przez ludność polską.

Podczas uroczystości podniesiono na maszt flagę państwową, odśpiewany został hymn, a także odczytano Apel Pamięci oraz oddano salut narodowy. Później Prezydent złożył na płycie GNŻ wieniec od Narodu.

Prezydent złożył wieniec przed pomnikami Ojców Niepodległości – Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego, Ignacego Daszyńskiego, Romana Dmowskiego, Wojciecha Korfanty i Józefa Piłsudskiego.

„Cześć i chwała bohaterom, wieczna pamięć poległym, cześć i chwała ojcom naszej niepodległości. Niech żyje wolna, niepodległa, suwerenna Polska. Niech Bóg ma zawsze naszą ojczyznę w swojej opiece – kontynuował prezydent Andrzej Duda.

Za materiałami prasowymi polskieradio24.pl

Upamiętniliśmy 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej

Punktualnie o 4:45 dźwiękiem syren alarmowych rozpoczęły się uroczystości rocznicowe pod Pomnikiem Obrońców Wybrzeża na Westerplatte. O tej godzinie 1 września 1939 r. nastąpił niemiecki atak na polską Wojskową Składnicę Tranzytową, znajdującą się na gdańskim półwyspie.

1 września 1939 r. wojska niemieckie, bez wypowiedzenia wojny, przekroczyły o świcie na całej niemal długości granice Rzeczypospolitej Polskiej, rozpoczynając tym samym II wojnę światową. O godzinie 4:35 przeprowadzono bombardowanie Wielunia. Atak ten nastąpił kilka minut przed salwami pancernika „Schleswig-Holstein” oddanymi w kierunku Westerplatte. II wojna światowa była największą i najkrwawszą wojną w historii ludzkości, w której Polska poniosła największe straty i szkody demograficzne spośród wszystkich państw walczących i okupowanych. Niemiecki plan ataku na Polskę przewidywał wojnę błyskawiczną, której celem miało być przełamanie polskiej obrony, a następnie okrążenie i zniszczenie głównych sił przeciwnika. Wojska niemieckie miały przeprowadzić koncentryczne uderzenie ze Śląska, Prus Wschodnich i Pomorza Zachodniego w kierunku Warszawy. Strona niemiecka przystępując do

wojny z Polską wystawiła 1 850 tys. żołnierzy, 11 tys. dział, 2 800 czołgów i 2 000 samolotów. Wojsko Polskie dysponowało dwukrotnie mniejszą liczbą żołnierzy (950 tys.), ponad dwukrotnie mniejszą liczbą dział (4,8 tys.), czterokrotnie mniejszą liczbą czołgów (700) i pięciokrotnie mniejszą liczbą samolotów (400). Przewaga niemiecka na głównych kierunkach uderzeń była jeszcze większa.

Osamotnione w walce Wojsko Polskie nie miało szans skutecznie przeciwstawić się agresji Niemiec i inwazji przeprowadzonej później (17 września) przez Związek Radziecki.

gov.pl

Ministra kultury i dziedzictwa narodowego Hanna Wróblewska uczestniczyła w uroczystych obchodach, upamiętniających 85. rocznicę wybuchu II wojny, które odbyły się z udziałem premiera, przedstawicieli rządu i parlamentu, żołnierzy Wojska Polskiego, kombatantów i harcerzy.

85. rocznica agresji ZSRR na Polskę

W 85. rocznicę sowieckiej agresji na Polskę Prezydent RP Andrzej Duda złożył wieniec przed Pomnikiem Poległym i Pomordowanym na Wschodzie. – Tamten wrzesień i 17 września to był początek gehenny naszego narodu, naszego społeczeństwa – podkreślił.

„Hitler ze Stalinem podzielili Polskę, w istocie dokonując jej czwartego rozbioru. I pełna realizacja tego planu nastąpiła właśnie 17 września, kiedy do powoli ogarniających nasze państwo hitlerowskich Niemiec, dołączyli Sowieci, zadając cios w plecy Polakom broniącym swojej ojczyzny, atakując od wschodu – powiedział Prezydent.

Każdego roku, 17 września, Polacy wspominają jedno z najtragiczniejszych wydarzeń w historii narodu – napaść Związku Radzieckiego na Polskę w 1939 roku, która była bezpośrednią konsekwencją paktu Ribbentrop-Mołotow. Data ta ma również wymiar szczególny, ponieważ w tym dniu obchodzony jest Dzień Sybiraka, upamiętniający losy Polaków zesłanych na Syberię w wyniku represji sowieckich.

W nocy z 16 na 17 września 1939 roku, w obliczu niemieckiej agresji, Polska stanęła w obliczu kolejnego wroga. O godzinie 3:00 w nocy ambasador Polski w Moskwie, Wacław Grzybowski, otrzymał od władz sowieckich notę dyplomatyczną informującą, że ZSRR uznaje państwo polskie za nieistniejące, a więc Armia Czerwona przekroczy granice w celu „ochrony” mniejszości narodowych zamieszkujących wschodnie terytoria Polski.

Ten brutalny akt agresji był następstwem tajnej części paktu Ribbentrop-Mołotow z 23 sierpnia 1939 roku, w którym Niemcy i ZSRR podzieliły między siebie strefy wpływów w Europie Środkowo-Wschodniej. Podczas gdy od 1 września Polska zmagala się z inwazją niemiecką, 17 września ze wschodu nadeszło kolejne zagrożenie, które przypieczętowało jej los w kampanii wrześniowej.

Tuż po zakończeniu działań zbrojnych zarówno na zachodzie jak i wschodzie, dziesiątki tysięcy naszych niebieskich kolegów trafiły do niewoli niemieckiej i radzieckiej. Los tych drugich przez lata był umyślnie ukrywany. 5 marca 1940 roku, Józef Stalin w Moskwie na wniosek Ławrientija Berii szefa NKWD wydał decyzję o wymordowaniu Polaków,

przebywających od jesieni 1939 roku w obozach specjalnych i więzieniach NKWD na terenach zachodniej Ukrainy i Białorusi. Funkcjonariusze NKWD zamordowali według dzisiejszych ustaleń co najmniej 21 857 obywateli polskich, w tym ponad 3000 polskich policjantów, a kolejne 12 000 trafiło do radzieckich łagrów, z których nie było powrotu.

Cześć ich Pamięci!

nszpz.pl

Polsko-ukraińskie spotkania w Jaremczu po raz 17

Uczestnicy – 150 osób – debatowali m.in. o europejskich i euroatlantycznych pomysłach wobec rosyjskiej agresji, o niezbędnych reformach politycznych, jakie czekają państwo ukraińskie w drodze do UE i NATO, o doświadczeniach i wnioskach płynących dla Polski i regionu z inwazji Rosji na Ukrainę i o ukraińsko-polskiej współpracy transgranicznej.

Jeden z paneli został poświęcony polskiej oświacie i życiu społecznemu polskiej mniejszości na Ukrainie również doświadczającej skutków wojny. Choćby np. dezorganizacji pracy punktów nauczania języka polskiego czy działalność polskich organizacji spowodowanej wyjazdem z kraju nauczycieli i działaczy społecznych.

Dyskusjom i debatom towarzyszyły takie wydarzenia jak prezentacja opracowania ukraińskiego historyka Bogdana Hudzia „Od unii lubelskiej do rzezi wołyńskich: cztery eseje o historii polsko-ukraińskiej” czy wystawa fotograficzna „Bracia Głowscy – artyści i żołnierze z Jaremcza”.

XVII Spotkania Klubu Galicyjskiego. Jaremcze 2024

zorganizowały Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, Fundacja Wolność i Demokracja, Instytut Badań Politycznych i Etnonarodowych im. Iwana Kurasa NAN Ukrainy, Przedstawicielstwo PAN w Kijowie, Instytut Polski w Kijowie oraz Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”.

Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w konkursie „Polonia i Polacy za granicą 2024 – wydarzenia i inicjatywy polonijne”.

wid.org.pl

„25 lat w NATO – 20 lat w UE: doświadczenia Polski, lekcje dla Ukrainy” – pod takim hasłem w dniach 19–22 września w karpackim miasteczku Jaremcze odbyło się XVII Spotkanie Polsko-Ukraińskie.

Coroczna konferencja gromadząca polityków i dyplomatów, naukowców, dziennikarzy i analityków z Polski i Ukrainy.

„Polacy Ukrainy: wspólny głos, żywe dziedzictwo”

28 października w Kijowie odbyło się Ogólnoukraińskie Forum Polskiej Wspólnoty Narodowej Ukrainy pod hasłem „Polacy Ukrainy: wspólny głos, żywe dziedzictwo”. Wydarzenie, będące istotnym krokiem w umacnianiu tożsamości i dziedzictwa Polaków w Ukrainie, zorganizowała Państwowa Służba Ukrainy ds. Etnopolityki i Wolności Sumienia, we współpracy ze Związkiem Polaków Ukrainy (ZPU) oraz Federacją Organizacji Polskich na Ukrainie (FOPnU).

◆ Forum zainaugurowała uroczysta liturgia w katedrze św. Aleksandra w Kijowie. Biskup Diecezji Kijowsko-Żytomierskiej Witalij Krywicki podkreślił silną więź polskiej wspólnoty z Kościołem katolickim. Zaznaczył, że parafie są nie tylko miejscem modlitwy, ale również przestrzenią, w której Polacy mogą rozwijać swój język i kulturę.

◆ Właściwe obrady odbyły się w sali konferencyjnej Premier Hotelu „Rus”, gdzie miała miejsce seria paneli dyskusyjnych poświęconych kluczowym tematom związanym z życiem i działalnością Polaków

w Ukrainie. Delegaci z różnych regionów kraju dzielili się swoimi osiągnięciami oraz problemami, które wymagają pilnych rozwiązań.

◆ W forum uczestniczyli również przedstawiciele instytucji międzynarodowych, takich jak Rada Europy i OBWE, a także reprezentanci Ambasady RP, w tym radca Jan Zdanowski, konsul Paweł Owad oraz wicekonsul Anna Babiak-Owad.

◆ Forum obejmowało cztery panele dyskusyjne: „Odrodzenie narodowe i kulturalne Polaków w czasach niepodległej Ukrainy”, „Dziedzictwo narodowe i kulturowe

Polaków Ukrainy: majątek i problemy ochrony”, „Polacy Ukrainy w życiu społecznym i politycznym w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej”, „Rozwój i popularyzacja języka polskiego na Ukrainie”.

◆ Ogólnoukraińskie Forum Polskiej Wspólnoty Narodowej Ukrainy było ważnym krokiem w umacnianiu jedności oraz dziedzictwa Polaków w Ukrainie. Wspólne działania na rzecz rozwoju języka, ochrony kultury i zrozumienia wzajemnych potrzeb przyczynią się do pogłębienia relacji polsko-ukraińskich i budowania silnych więzi w przyszłości.

ZPU

Dzień Nauczyciela jest jednym z najważniejszych świąt edukacyjnych obchodzonych na całym świecie. To okazja do uhonorowania i docenienia pracy nauczycieli, którzy odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości społeczeństwa. W Polsce Dzień Nauczyciela obchodzony jest 14 października i nosi oficjalną nazwę Dnia Edukacji Narodowej.

Święto z okazji Dnia Nauczyciela udało się znakomicie!

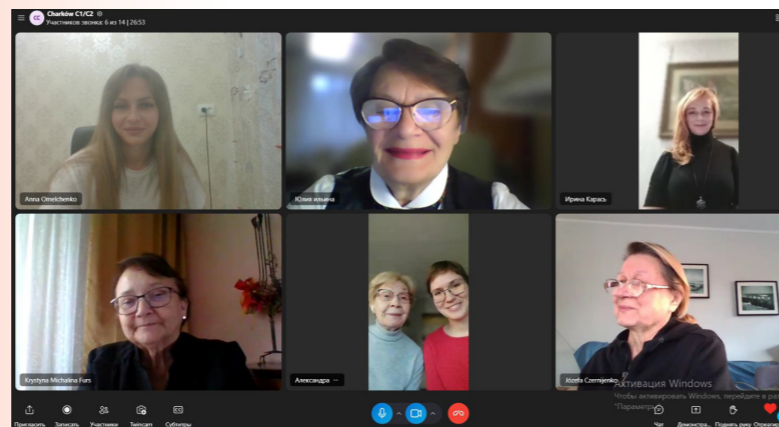
Dzisiejsze wydarzenie było niezapomniane! Mieliśmy okazję wspólnie złożyć życzenia naszym wspaniałym nauczycielom i podziękować im za ich nieocenioną pracę, cierpliwość i inspirację.

Podczas święta pokazaliśmy, jak różni, ale zawsze oddani swojej pracy mogą być nauczyciele. Wszystkie role zostały wykonane z ogromną miłością, a uczestnicy wydarzenia — członkowie Stowarzyszenia Kultury Polskiej «Polonia Charkowa» — zaprezentowali swoje talenty na online scenie!

Szczególne podziękowania dla Polonii Charkowa za organizację i wsparcie tego wydarzenia. Dzięki Wam święto stało się wyjątkowe i niezapomniane! Nasi nauczyciele są najlepsi!

Zdjęcia z wydarzenia zamieszczamy, aby podzielić się tą świąteczną atmosferą.

Anna OMELCZENKO

Wieczór poezji patriotycznej z okazji 106. rocznicy odzyskania Niepodległości Polski

12 listopada 2024 roku, z okazji 106. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, Stowarzyszenie Kultury Polskiej w Charkowie zorganizowało wieczór poezji online. W wydarzeniu wzięli udział członkowie Stowarzyszenia z niezłomnego Charkowa, Warszawy, Pułtuska, Sopotu oraz nauczycielka języka polskiego ORPEG, pani Krystyna Furs z Krakowa.

Spotkanie rozpoczęła prezes Stowarzyszenia, pani Józefa Czernijenko, która powitała uczestników i złożyła życzenia z okazji Święta. Następnie profesor Wasyl Sagan przedstawił zarys historyczny odzyskania niepodległości przez Polskę, przybliżając uczestnikom wydarzenia związane z tym wyjątkowym momentem w dziejach narodu oraz sylwetki bohaterów, którzy przyczynili się do wolności kraju.

Każdy z uczestników z wielką miłością i szacunkiem do polskiej kultury recytował ulubione wiersze patriotyczne pełne nadziei, dumy i oddania ojczyźnie.

To wydarzenie nie tylko uczciło pamięć o trudnych dziejach Polski, ale również zbliżyło uczestników z różnych zakątków świata, ukazując, jak ważne jest podtrzymywanie polskiej tradycji i kultury w każdym miejscu, gdzie bije polskie serce.

Anna OMELCZENKO

ZIEMIO RODZINNA

*Całem mem sercem, duszą niewinną,
Kocham te świętą ziemię rodzinną,
Na której moja kołyska stała,
I której dawna karmi się chwala.
Kocham te barwne kwiaty na łące,
Kocham te łany kłosem szumiące,
Które mię żywią, które mię stroją,
I które zdobią Ojczyznę moją.
Kocham te góry, lasy i gaje,
Potężne rzeki, ciche ruczaje;
Bo w tych potokach, w wodzie u zdroja,
Ty się przeglądasz Ojczyzno moja,
Krwia użyźniona, we łzach skąpana,
Tak dla nas droga i tak kochana!*

Władysław BEŁZA

Wszystkich Świętych i Zaduszki. Skąd się wzięło?

Co roku 1 listopada obchodzimy **Dzień Wszystkich Świętych**. Tradycyjnie, tego dnia oddajemy hołd wszystkim osobom, które zostały uznane za święte w kościele katolickim.

Listopad – mglisty, deszczowy – skłania do refleksji i wspomnienia naszych bliskich. Wspominamy tych, których groby mamy blisko i tych, spoczywających daleko, a także tych, których grobów nigdy nie odnajdziemy. Na opuszczonych cmentarzach zrastają bluszczem i inną roślinnością groby wybitnych postaci i groby, których nie ma już kto odwiedzać. A przecież jedni i drudzy zasługują na naszą pamięć. To wpajali nam nasi rodzice, gdy odwiedzaliśmy groby naszych bliskich. Mówili, żeby zapalić świeczkę i pomodlić się również przy grobie obok, bo tam już nikt nie przychodzi.

Dzień Wszystkich Świętych

Tradycja ta ma już ponad tysiąc lat, jednak wywodzi się aż ze starożytności. Już wtedy bowiem celebrowano życie i spuściznę męczenników.

W XI wieku, Wszystkich Świętych zostało ustanowione „świętem nakazanym” – tego dnia osoby wierzące muszą wziąć udział we mszy świętej.

Zazwyczaj tego dnia odwiedzamy cmentarze, aby uczcić pamięć naszych bliskich zmarłych. W efekcie, często błędnie nazywamy 1 listopada Świętem Zmarłych. Ten termin byłby jednak bardziej odpowiedni dla kolejnego dnia – 2 listopada.

Święto Zmarłych czy Zaduszki?

2 listopada wspominamy wszystkich zmarłych. Dzień ten w Kościele nazywany jest Dniem Zadusznym. Stąd też jego potoczna nazwa - Zaduszki. Funkcjonuje również nazwa „Święto Zmarłych”. Tego dnia, osoby wierzące modlą się o zbawienie dla dusz, które znalazły się w czyśćcu i wspominają wszystkich zmarłych.

Uroczystości, w których bierzemy wtedy udział wywodzą się z chrześcijańskiej tradycji słowiańskiej. To właśnie wtedy odprawiano obrzędy nazywane „Dziadami”.

Zaduszki, czy też Święto Zmarłych nie są dniem wolnym od pracy. Są jednak niemniej uroczystości obchodzonym świętem, niż jego poprzednik – Dzień Wszystkich Świętych.

Kiedy są Mikołajki?

Mikołajki to dzień, w którym Polska wypełnia się atmosferą magii i ciepła, a serca dzieci i dorosłych przepętnia radość. Każdego roku, 6 grudnia, rodziny spotykają się, aby świętować to wyjątkowe święto, znane lokalnie jako „Mikołajki”. Ta data to nie tylko prezenty, ale także tradycje, które są przekazywane z pokolenia na pokolenie, łącząc bliskich. Co sprawia, że Mikołajki są tak wyjątkowe w Polsce? Jak mali polscy marzyciele wyczekują tego dnia? Zanurzmy się w świat tradycji i zwyczajów, które czynią to święto niezapomnianym.

Jedną z głównych tradycji tego dnia jest rozdawanie prezentów. W nocy z 5 na 6 grudnia dzieci kładą swoje buty lub skarpetki przy drzwiach lub pod oknem, mając nadzieję, że Święty Mikołaj wypełni je słodyczami i drobnymi upominkami. Zwyczaj ten jest niezwykle popularny i nawet dorośli mogą otrzymać niespodzianki od Świętego Mikołaja.

A dlaczego dzieje się to właśnie tego dnia? Jest to związane z historią św. Mikołaja, biskupa niewielkiej miejscowości Mira. Zasłynął z ogromnej dobroci, wrażliwości na krzywdę innych i chęci niesienia pomocy innym. Po śmierci swoich rodziców rozdał ich cały majątek, obdarowując biednych.

Św. Mikołaj z Miry pomagał innym w taki sposób, żeby nie dowiedzieli się, od kogo otrzymali pomoc. I

tak było w jednej z historii o św. Mikołaju, kiedy pomógł trzem córkom ubożego, ale złego sąsiada, który wyśmiewał pobożność Mikołaja. Sąsiad ten miał trzy córki, a w tamtych czasach, żeby mogły wyjść za mąż, musiały mieć posag, czyli najczęściej jakąś kwotę pieniędzy. W przeciwnym wypadku takie panny szły do kogoś na służbę. Św. Mikołaj bardzo przejął się losem tych dziewcząt i przez trzy noce z rządu podrzucał przez okno pieniądze, tak żeby każda miała swój posag i mogła wyjść za mąż.

ukrainianinpoland.pl

GDZIE MIESZKA ŚWIĘTY MIKOŁAJ?

Przez lata nikt nie potrafił udzielić na to pytanie jednoznacznej odpowiedzi aż 90 lat temu Markus Rautio, fiński dziennikarz, który w 1927 r. objawił światu prawdę. Podczas prowadzonej w radiu audycji „Godzina dla dzieci” ujawnił, że święty Mikołaj mieszka na górze Korvatunturi (góra Ucho), tajemniczym terenie przypominającym kształtem uszy zająca, za pomocą których elfy podsłuchują, o czym marzą dzieci. I wszyscy mu uwierzyli! Ba, w 1985 roku, odwołując się do tradycji, minister spraw zagranicznych Finlandii uroczystie przekazał Laponię Mikołajowi! Nowy dom Mikołaja położony jest kilka kilometrów od Rovaniemi, stolicy regionu. Tam urzędują pracowite elfy oraz renifery. Tam też dochodzą listy od dzieci z całego świata, także z Polski.

W JAKIM JĘZYKU MÓWI ŚWIĘTY MIKOŁAJ?

Okazuje się że w każdym! A ponieważ Polska jest trzecim krajem, z którego przychodzi najwięcej listów do Świętego Mikołaja (po Wielkiej Brytanii i Japonii) możemy więc mieć pewność, że Mikołaj przeczyta również list po polsku dzięki pomocy elfów-poliglotów.

Zamek Pieskowa Skala? To oczywiście jedna z atrakcji leżących na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. Jest ważnym miejscem dla miłośników historii i dawnych twierdz.

Zamek Pieskowa Skala

Historia w pigułce

Pierwsza wzmianka o budowie obronnej w tym miejscu pochodzi z dokumentów Władysława Łokietka z 1315 roku. Nowy zamek, tak jak w przypadku Zamku w Ojcowie, wznosił Kazimierz Wielki w celu obrony drogi łączącej Kraków ze Śląskiem. Zamek stał się jednym z filarów systemu „orlich gniazd”, czyli umocnionych granic Królestwa Polskiego powstałych w czasach Kazimierza Wielkiego.

Zamek Pieskowa Skala był własnością królów do końca XIV wieku. Wtedy król Ludwik Węgierski podarował zamek Pieskowa Skala podstolemu krakowskiemu, Piotrowi Szafrąncowi, jako zadośćuczynienie za ranę, jaką odniósł w konflikcie z dworzanami króla. Władysław Jagiełło potwierdził tą darowiznę. Później Szafrąncowie roztrwonili

majątek, utracili pozycję na dworze królewskim i dobre imię. Zaczęli trudnić się zbójctwem, wykorzystywali zamek jako punkt startowy do napadów na kupców przejeżdżających traktem z Krakowa na Śląsk.

Szczęśliwie, w XVI wieku znów odzyskali szacunek króla. Zygmunt Stary wydał swoją nieślubną córkę za Hieronima Szafrąncę, a on za pieniądze z posagu panny młodej przebudował zamek w Pieskowej Skale. Podążał za modą, która rozpoczęła się od renesansowej przebudowy Wawelu.

XVI stulecie przyniosło zamku duże zmiany: przebudowaną renesansową rezydencję gruntownie zmieniła wygląd budowli. W kolejnym stuleciu obudowano ją jeszcze fortyfikacjami. Niestety, ale potop szwedzki i 1718 r. przyniosły tu kolejno zniszczenia i pożar. Po odbudowie przez Wielopolskich w Zamku Pieskowa Skala goszczony był król Stanisław

August Poniatowski.

W XIX w. rezydencja po raz kolejny uległa pożarowi i trafiła w ręce Mieroszewskich. Podczas powstania styczniowego miały tu miejsce dwie potyczki oddziałów Mariana Langiewicza z wojskami carskimi. Poległ w nich walczący po polskiej stronie ukraiński rewolucjonista Andrij Potebnia. Pod koniec XIX w. rezydencja była przebudowywana w stylu neogotyckim. Pieskową Skalę próbowano uczynić miejscem letniskowym i turystycznym. Podejmowano też społeczne próby ratowania podupadającej budowli. Dopiero po II wojnie światowej i przejściu przez Skarb Państwa zamek został odnowiony i stał się filią Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu.

Ponieważ oryginalne wnętrza zamku się nie zachowały i nie ma informacji o ich wyglądzie, w środku zamku można zobaczyć wystawę części eksponatów z Wawelu.

Legenda i pochodzenie nazwy

Żyła sobie kiedyś młoda i piękna Dorotka. Zakochała się w młodym i pięknym rycerzu. Za jej czasów niestety ludzie nie wiązali się z miłości – i wbrew jej woli ojciec wydał ją za mąż za właściciela zamku.

Dorotka nie chciała jednak zrezygnować ze swojego uczucia i któregoś dnia mąż nakrył ją z młodym rycerzem. Wściekły zamknął ją w baszcie na wysokiej skale i skazał na śmierć głodową.

Dorotka miała jednak wiernego psa, który starał się ją ocalić. Dzielnie wspinał się po stromej skale i przez szczelinę w murze podawał jej jedzenie. Pamięć o wiernym psie zachowała się dzisiaj w nazwie skały.

Inna wersja legendy mówi, że Dorotka została żywcem zamurowana w piwnicy pod wieżą i do dziś ukazuje się jako Biała Dama z Pieskowej Skaly. Ta legenda nie tłumaczy jednak nazwy.

Jest też twierdzenie, że „Pieskowa” skała pochodzi od dawnej wersji imienia „Piotr” – Pieter, w zdrobnieniu też Pieszk, Pieszek. Tak na imię miał jeden z właścicieli zamku z XV wieku, Piotr Szafranec. O nim więcej opowiada przewodnik podczas zwiedzania.

A najbardziej prawdopodobną wersją jest pochodzenie nazwy zamku Pieskowa Skala od słowa „Peskenstein” – tak brzmi najwcześniejsza wzmianka w dokumentach Władysława Łokietka o zespole obronnym znajdującym się w tym miejscu.

Najpiękniejsze muzeum na świecie?

Znajdziesz je w Polsce

W Polsce znajduje się miejsce, gdzie historia splata się z nowoczesnością, a architektura zapiera dech w piersiach. Projekt, który zachwyił międzynarodowych ekspertów, zyskał miano jednego z najpiękniejszych na świecie!

W sercu Warszawy powstało miejsce, które już teraz zapisało się w historii – nie tylko polskiej, ale i światowej architektury. Przeszkłone fasady pozwalają na kontakt z otoczeniem, a minimalistyczny design nadaje budynkowi ponadczasowego charakteru. To Muzeum Historii Polski – miejsce, które łączy, zamiast dzielić: przeszłość z przyszłością, historię z nowoczesnością, sztukę z codziennością. Muzeum otworzył swoje drzwi dla publiczności 28 września 2023 roku.

Za sukcesem Muzeum Historii Polski stoi warszawska pracownia WXCA. Ich projekt zdobył nagrodę ULI Global Award for Excellence 2024 w kategorii „Kultura i Sztuka”. Jury doceniło nie tylko architekturę, ale także wpływ społeczny i ekologiczne rozwiązania zastosowane w budynku. Przeszkłone przestrzenie budują subtelny dialog między wnętrzem a otoczeniem. Tworzy to atmosferę, która sprzyja zanurzeniu się w historii.

Muzeum Historii Polski może przyjąć około 500 tys. gości rocznie. Poza częścią ekspozycyjną oraz pomieszczeniami do przechowywania i konserwacji

artefaktów, znajdują się w nim liczne przestrzenie o funkcji kulturalnej: sala koncertowa na 600 osób, sala kinowo-teatralna, biblioteka, sale konferencyjne i edukacyjne, punkty gastronomiczne, a także taras z panoramą Warszawy.

Muzeum Historii Polski zostało również uznane za jedno z „Najpiękniejszych Muzeów Świata” w konkursie Prix Versailles. W tym roku, po raz pierwszy w historii, nagroda przyznawana w paryskiej siedzibie UNESCO objęła kategorię „muzea”. Polski projekt znalazł się wśród laureatów, udowadniając, że Warszawa śmiało może konkurować z największymi metropoliami świata.

Muzeum Historii Polski: miejsce, które trzeba zobaczyć

Muzeum Historii Polski to nie tylko architektoniczna perełka, ale i miejsce dialogu społecznego. Jak podkreślają jurorzy konkursu, jego misją jest nie tylko opowiadanie historii, ale również inspirowanie do refleksji nad jej złożonością. To przestrzeń, która pobudza do rozmowy i zachęca do spojrzenia na przeszłość przez pryzmat współczesności. Warszawa zyskała nie tylko kolejne muzeum, ale punkt obowiązkowy na mapie każdego turysty.

fakt.pl

Jak wygląda siedziba muzeum na Cytadeli?

Minimalistyczna, monolityczna bryła Muzeum Historii Polski może przypominać nieco swoją formą ociosany kamienny blok. Jego fasada została wyłożona kamiennymi płytami o różnorodnym rysunku. Są one ułożone w poziome pasma, podkreślające warstwową, stratygraficzną strukturę kamienia. To struktura właściwa materii geologicznej, ale też archeologii – zachodzącym po sobie procesom naturalnym, społecznym i kulturowym. Zdecydowaliśmy się na marmur ze względu na jego wyrazisty rysunek. Każda z marmurowych płyt jest inna, niepowtarzalna, tak jak cała historia składa się z niepowtarzalnych, jednostkowych zdarzeń – tłumaczy architekt Paweł Grodzicki z pracowni WXCA.

Wszystkie płyty zostały ułożone na zasadzie przemyślanej kompozycji. Część ulokowano w postaci repetycji kolejnych płyt z bloku, inne na zasadzie lustrzanego odbicia. Architekci zastosowali sześć metod obróbki kamienia, co sprawiło, że poszczególne partieróżni się pod względem tonalności i faktury. Symboliczne dopełnienie stanowi detal architektoniczny w postaci ornamentów będących cytatami z tradycji architektonicznej. Można je interpretować jako pochodzące z różnych okresów artefakty w przekroju archeologicznym. Nie są to jednak dosłowne cytaty. Poddane transformacjom geometrycznym przestrzenne grafiki są odniesieniem do takich wzorów jak m.in.

- ◆ relief z Drzwi Gnieźnieńskich,
- ◆ znane z gotyku sklepienie kryształowe (m.in. Bazylika Mariacka, Gdańsk),
- ◆ dekoracje krakowskiej Kaplicy Zygmuntowskiej,
- ◆ motyw z modernistycznej hali Spodek w Katowicach.

Gmach Muzeum składa się z sześciu poziomów – dwóch podziemnych oraz czterech naziemnych. Jego powierzchnia wynosi 44 tys. mkw.

Zupa grzybowa z mrożonych grzybów

Aromatyczna i esencjonalna zupa grzybowa to obowiązkowa pozycja w wigilijnym menu. Trudno sobie bez niej wyobrazić świąteczny stół. Wypróbujcie nasz przepis Rodzina z pewnością poprosi o dokładkę.

Składniki:

- 250 g mrożonych grzybów,
- cebula,
- litr bulionu warzywnego,
- szklanka mleka,
- połowa szklanki białego, wytrawnego wina,
- pęczek natki pietruszki,
- 2 ząbki czosnku,
- pieprz, sól,
- śmietana kremówka.

Przygotowanie:

W głębokim rondlu (możemy także użyć garnka) rozpuszczamy 2 łyżki masła i dodajemy drobno pokrojoną cebulę. Szklimy i wrzucamy mieszankę mrożonych grzybów. Solimy i dusimy pod przykryciem, co jakiś czas mieszając. Po odparowaniu większej części wody (nie odparowujemy całości), dorzucamy posiekaną natkę pietruszki i zalewamy winem.

Zwiększamy ogień i po ok. 3 minutach dolewamy bulion oraz mleko (kolejność jest ważna). Zmniejszamy ogień i gotujemy przez kolejne 10 minut. Doprawiamy do smaku solą, pieprzem i ulubionymi przyprawami.

Odstawiamy z ognia i dodajemy 2 rozgniecione ząbki czosnku. Możemy dodać 4 łyżki śmietany kremówki. Serwujemy ze świeżą natką pietruszki.

www.polonia.kharkov.ua

Exordium lux

POLONIA
CHARKOWA

PROJEKT FINANSOWANY
PRZEZ MINISTERSTWO
SPRAW ZAGRANICZNYCH
RZECZPOSPOLITEJ
POLSKIEJ W KONKURSIE
„POLONIA I POLACY ZA
GRANICĄ 2024 – MEDIA I
STRUKTURY”.

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

Zespół Redakcyjny: Oleg Czernijenko (red. naczelny),
Helena Murawiowa (red. wykonawczy,
opracowanie komputerowe),
Józefa Czernijenko, Krystyna Furs.

Dla korespondencji: Ukraina 61202 Charków
pr. Pobiedy 48 m. 295

E-mail: poloniacharkowa@gmail.com

Adres redakcji: Ukraina 61002 Charków
ul. Mystectw 7/9 m.125
Tel./fax. +38 (050) 964 67 36

„Publikacja wyraża jedynie poglądy
autora/ów i nie może być utożsamiana z
oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa
Spraw Zagranicznych”.

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України за № 816, серія ЖК